

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 3 Din, celoletno 6 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 3 Din, celoletno 6 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštar. hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Predsedstvo in izvršni odbor

banovinske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke za
dravsko banovino

Na banovinski konferenci JNS za dravsko banovino v Ljubljani 24. maja so bili izvoljeni v predsedstvo banovinske organizacije: predsednik dr. Rajar Janko, bivši senator, Krško; prvi podpredsednik dr. Kramer Albert, minister v p. in senator, Ljubljana; drugi podpredsednik Pucelj Ivan, minister v p. in senator, Velike Lašče; posle. vodeči podpredsednik dr. Pirkmajer Oskar, pomočnik bana v p. Ljubljana; tajnik dr. Zaec Marian, odvetnik, Ljubljana; blaginik dr. Komar Albin, narodni poslanec, Št. Vid pri Ljubljani.

V izvršni odbor so izvoljeni kot člani, odnosno namestniki: Arto Ivan, posestnik in trgovec, Ribnica; Ambrožič Josip, posestnik, Lubno; Babšek Ivan, zasebni nam. ščenec, Ljubljana; Bajuk Martin, posestnik, Božakovo; Barle Janko, župnik, Ljubljana; Bučar Lavoslav, gostilničar in posestnik, Kostanjevica; Dermelj Alojzij, posestnik, Boštani; dr. Drnovšek Janko, župan Brežice; dr. Goršek Milan, odvetnik, Sv. Lenart v Slovenskih goricah; Grad Ivan, posestnik, Berčevo; Hladnik Anton, kovač, Odrance; Hrdnik Ivan, župan, Boh. Srednja vas; dr. Kalin Ernest, odvetnik, Celje; Kenc Avgust, posestnik, Pod-

smreka; dr. Klar Franc, odvetnik in župan, Kozje; Krejči Anton, ravnatelj, Ruše; Kristan Franc, posestnik, Selo—Vodice; Lajovic Franc, župan, Litiča; dr. Lipold Franjo, odvetnik, Maribor; dr. Lokar Franc, odvetnik, Ljubljana; Lončar Ivan, posestnik, Tržič; Lorber Rudolf, župan, Zalec; Mačus Franjo, uradnik, Maribor; Matko Josip, posestnik in župan, Gotna vas; Omladič Josip, posestnik, Poljče pri Braslovcah; inž. Pahernik Franjo, Vuhred; dr. Pestotnik Pavel, profesor, Ljubljana; Petrovar Lovro, posestnik, Ivanjkovi; Pipan Ivan, posestnik, Št. Vid nad Ljubljano; Plaskan Franc, posestnik, Orla vas; dr. Pučnik Josip, župan, Slov. Bistrica; dr. Pušenjak Stanko, zdravnik, Cerkljica; Rojnik Ivan, župan, Slovenjgradec; inž. Rus Jože, uradnik, Ljubljana; Simonič Vinko, obrtnik, Ptuj; Smerkolj Albin, trgovec, Ljubljana; Strman Josip, župan, Smartno; Šušelj Gregor, notar, Ljutomer; Šušek Ivan, obrtnik, Medvode; Tavčar Fran, župan, Rakek; Tomc Ignac, župan Moravče; Urbas Miroslav, obrtnik, Ljubljana; Urek Ivan, posestnik, Globoko; Verčič Josip, posestnik, Vrhnika; Vrhovc Stanko, posestnik, Vrhovc; Zeheli Anton, župan, Bočna; Žitnik Rudolf, obrtnik, Ljubljana.

Prej pomisli, potem zapiši

Ze iz svetega pisma je znan izrek, da greš celo pravilno stokrat na dan, iz vsakdanjega življenja vemo, da je človek zmožljivo baje, ki se mu kaj rado zareče. Kljub vsej prizanesljivosti pa je vendar dolžnost časopisa, da včasih prave za ušesa kakšnega grešnika, ki prepogosto in preočisto greš, na račun človeške zmožljivosti skrivajoč pod to slabostjo nevednost. Tudi mi bi danes ne govorili o teh rečeh, če bi nas ne bil »Slovenski dom« nedavno izzval s svojim člančičem, ki se glasi: »Domovina« obavlja zadnje čase potopis nekoga F. G. z naslovom »Peč po Franciji pred 40 leti«. Mimo drugih zanimivosti opisuje avtor v nadaljevanju od 14. maša tudi konzum vina v Franciji in prihaja do poraznega zaključka, da so Francozi zmernejši pivci kakor Jugoslovani, čeprav pridelajo neprimerno več zlahne kaplice. Zakaj? Zato, ker »črna inžna vina tudi niso takšna, da bi človek pri njih veseljal. Celj trpka so, dobra in tudi zdrava, v kolikor je truplu pač potrebna ta tekočina.« Takšnega mnenja je vsakdo potopisec. Mi smo pa mnenja, da truplo ne potrebuje nobene tekočine, ker po smrti nihče več ne more biti živ. Pač na živo telo potrebuje najrazličnejšo tekočino...

Piscu tega člančiča je treba povedati, da je v hudi zmož. Kar narodni govorci naj prišuhne, pa bo slišal, da beseda truplo ne pomeni le mrtvega telesa, temveč zlasti »stoj«, kar beseda trup, in da je pomen trupla kot mrtvega telesa le postranski. — Morda bi čil med ljudstvom tudi oznako za neumneža »neumno truplo« in za obane »obitno truplo«. Če ne utegne prisluhni narod, naj pa pogle-

da v Pleteršnikov slovar. Ta mu bo prav tako povedal.

Odkrito povedano pa ne moremo prav verjeti, da bi imeli pri »Slovenskem domu« res pri rokah Pleteršnikov slovar, ker sicer ne bi dan za dnem toliko grešili proti našemu jeziku. Tako je list pisal nedavno, da »je oblikoval neki kalifornijski sadar s pomočjo križanja več koristnih novih rastlin, zdi pa je ustvaril nov sadež.« Pisec prav gotovo ne ve, da pride beseda sadež od besede saditi in pomeni isto kakor sadika. Da pa ne ve tudi pomena besede sad, pričja njegovo nastopno pisanje: »V Nemčiji počkušajo križati pšenico z ržo, da bi tako dobili neko novo vrsto žita, ki bi bilo bolj bogato na sadovih. Zraven pa hočejo seveda doseči, da bi tudi po svoji vsebini presegalo dosedanjih vrst. Novo žito bi moralo združiti v sebi obilnejši sad in vse dobre lastnosti rži in pšenice. Tudi se bavijo z vzgajanjem take vrste rži, ki bi bila trajno rodovitna in rodila ali zeleno krmo

ali pa leto za letom dobro zrno. Pri tem križajo neko vrsto nemške rži z divjo ržo, ki rase v Anatoliji in ki rodi šest do sedem let po vrsti.« Takšnega zmešanega pisanja ni razumel niti pisec sam, kako bi ga šele prost čitatec. V resnici pa je tako, da hočejo Nemci vzgojiti novo vrsto žita, ki bi združevalo dobre lastnosti rži in pšenice in bi dalo v slabših legah dobre in obilne pridelke. S križanjem domače enoletne rži, z divjo večletno ržo skušajo vzgojiti novo vrsto rži, ki bi rodila plemenito ržo več let zaporedno.

Iz gornjega pisanja je razvidno, da je hotel pisati o zadevi človek, ki ne pozna niti slovenskega jezika, kaj šele predmet sam. Ni se potem čuditi, če je prinesel isbi tako tole čudovito vest: »V bolnišnici v Slavenskem Brodu so pred dnevi zdravniki izvršili prav zanimivo operacijo. Kmetu Teodorju Rošku so zdravniki morali posegniti iz trebušne votline prave železne vilice, dolge 25 cm. Mož je ostal živ, operacija se je posrečila. Kmet je bil precej rahločuten človek, melanholičen, ki je že večkrat poskušal izvršiti samomor. Lansko leto je v podoben razpoloženju skušal narediti konec življenju s tem, da je pogoltnil železne vilice. Kljub svojemu prepričanju pa ga je usoda opeharila. Ostal je živ. Njegovo zdravje se tudi ni poslabšalo toliko, da bi bilo opaziti kakve posledice pogoltnjenih vilic. Od časa do časa pa je čutil edinole bolečine v črevesju, ki so pa same od sebe poenale, da ni bilo treba iskati zdravniške pomoči. Pred tedni pa so se bolečine zelo pogosto pojavljale; moral je v bolnišnico. Povedal je svojo samomorilsko zgodbo zdravnikom, ki so se spočetka le čudili. Ko so pa Roška reorganizirali, so ugotovili, da ida v lice v resnici v mehuru. Vilice so napravile v kmetu kaj zanimivo pot. Za zdravnike je v tem majhna uganka, kako so mogle vilice dopotovati v mehur, ko so prej povzročile v trebušni votlini zastrupljenje in gnojno vnetje.

Ni treba biti zdravnik, če sama zdravja pamet pove, da ne morejo cel četiri metra dolge vilice več let rotati brez škode po vsi trebuhu in prispeti v mehur, ki bi moral biti že res kravlj, da bi imele v njem prostora. Takšnim vestem pravijo novinarji »race«. Kakšen hudomušnež si izmislil strahotno zgodbo, ki je kar otipljivo debela. Naidejo pa se hlikoverneži in dodo v tisk takšno neumnost. Pametni ljudje berejo te race, zmačujejo v glavami, češ, časopisi nalašč lažejo. Polagoma postanejo oprezni in celo za resno novostjo slutijo laž. Površni in premalo izobraženi pisci so zato največji škodljivci pisanja besede, ker na eni strani poneumnejeo lahkoverne preproste ljudi, na drugi strani pa jemljejo razsodnejšim čitateljem vero v tiskano besedo. K.A.

Pred zborom vinogradnikov

v Brežicah

Poročali smo že, da bo imelo Vinarsko društvo za dravsko banovino letošnji občni zbor v soboto 6. t. m. z začetkom ob 17. v Narodnem domu v Brežicah. V nedeljo 7. t. m. ob 9. se bo začel istotam vinarski kongres z naslednjimi poročili: Važnost selkije v vinarstvu in načrt organizacije selekcijskega dela (poročal bo g. inž. Goriup, kletarski nadzornik pri banski upravi v Ljubljani); kypčija z moštom in vinom (g. Anton Šega, ravnatelj kmetijske šole v p. v Ptuj); gnojenje vinogradov (g. inž. Ivo Zupanič, ravnatelj kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu); vinogradniške razmere na Bi-

škega dela (poročal bo g. inž. Goriup, kletarski nadzornik pri banski upravi v Ljubljani); kypčija z moštom in vinom (g. Anton Šega, ravnatelj kmetijske šole v p. v Ptuj); gnojenje vinogradov (g. inž. Ivo Zupanič, ravnatelj kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu); vinogradniške razmere na Bi-

zeljskem in na Dolenjskem (g. Fran Kerin, posestnik pri Sv. Križu pri Kostanjevici). Po kongresu bo otvoritev vinske razstave, združene podružnice Vinarskega društva iz združene podružnice Vinskega društva iz irežiškega in krškega sreza v Narodnem domu v Brežicah. Razstava bo trajala 7. in 8. t. m.

Poučni izleti: 7. t. m. popoldne ogled vinogradov na Bizeljskem, 8. t. m. pa ogled vinogradov na Dolenjskem (Gadova peč.

St. Jernej, Pleterje) in vinarske zadruge v Kostanjevici.

V Brežicah se bodo obravnavala vsa važnejša vprašanja našega vinogradništva. Zato na se vsi vinogradniki vpišejo v Vinarsko društvo in naj pohite omenjene dneve v Brežice, kjer bodo mogli povedati vse svoje želje. Na omenjene prireditve so vabljeni tudi narodni poslanci iz vinorodnih srezov dravske banovine.

Zbor konjerejcev dravske banovine

Pred dnevi so se v središču muropolske konjereje v Motju pri Ljutomeru zbrali zastopniki konjerejcev iz vse dravske banovine, združeni v Konjerejskem društvu. Od 11 podružnic je bilo zastopanih 10. Vsega članstva je 578. Zbor je vodil predsednik g. Lovro Petovar. Z zbora so bile poslani vdanostne brzojavki Ni. Vel. kralju Petru II. in knezu-naměstniku Pavlu, pozdravni pa ministru za kmetijstvo in g. banu.

Obširno predsednikovo poročilo nam je povedalo, da se je delo v društvu od l. 1935. poglobilo. Započeta selekcija se je nadaljevala. V rodovnik je vpisanih 156 kobil, in sicer 99 medmurske pasme, 17 norijskih, 26 ameriških dirkačev, osem nonusov in šest lipicančev. Za oprostitev plemenskih živali od vojaške službe je lani mešana komisija pregledala vse rodovniške kobile. Pred kratkim sta bila v Ljutomerškem srezu izvedena pregled in opis 69 plemenskih kobij ameriških dirkačev. Premiran je bilo v l. 1935. deset, pregledanih 759 plemenskih konj, nagrajenih pa 400. Prirejeni sta bili tudi dve razstavi: v Ptuj in Ljutomeru. Nagrada je bila razdeljena za 55.940 Din. Prispevali so: ministru za kmetijstvo (12.000), banska uprava (20.350 Din), druge korporacije pa ostanek. Premiranja bi bila potrebna še v Šmarju pri Jelšah in Zalcu, za mrzlokrvne konje posebej še v Ljutomeru in tudi v Murski Soboti. Akcija za rejo plemenskih žrebčkov je v razvoju. Zdaj je v evidenci 19 enoletnih in 9 dvoletnih žrebčkov. Nagrade zanjo so na

razpolago, prispevki pa se še pričakujejo od banovine in kmetijskih odborov. Izredno malo prispevajo občine, kar kaže na nezadostno razumevanje za važnost vzgoje domačih žrebčev. Odločilni činitelji se bavijo z mislijo, da bi dobila dravska banovina svojo kobilarno, kar je pozdraviti. Pač pa so konjerejska društva proti temu, da bi se povzdiga konjereje postavila na preveč uradno osnovo. Društvo je moralo tudi večkrat nastopiti proti naziranju, da je reja naših ameriških dirkačev in belgičev zgrešena. V teku leta sta bila tudi dva konjerejska posvetovalna sestanka, in sicer na banski upravi in na ministrstvu za kmetijstvo, a konjerejsko društvo ni bilo povabljeno na nobenega. Predsednikovo poročilo je bilo soglasno odobreno.

Blagajniško poročilo izkazuje preostanka blizu 25.000 Din. Sklad za vzdrževanje žrebčkov pa je imel preostanka nad 12.000 Din. S tem skladom vred ima društvo okoli 37.000 Din premoženja. Ko je bilo to poročilo soglasno odobreno, sta bila izvoljena za pregledovalca računov g. Gluha (Krško) in g. Šuman (Sv. Lenart).

Zbor je nadalje odobril načrt za premiranje v tekočem letu, ki določa 10 premiranj v istih krajih ko lani, če bo krški srez omogočil prispevek za premiranje na dveh krajih. Se bo želja tamošnjih konjerejcev po drugem premiranju upoštevala. Ker bodo prispevki raznih činiteljev najbrž ostali na dosedani

višini in bo prigon zaradi novih vpisov v rodovniške knjige večji, bo torej najbrž premalo nagrad. Glede premiranj je zastopnik banske uprave g. inž. Obiak izjavil, da nimajo splošna premiranja več pravega pomena in da bo banovina podpirala v bodoče le selekcijo in vzrejo plemenskih žrebčkov, daši priznava vrednost pobude, ki jo dajejo premiranja. Glede neke pritožbe, da komisije ne postopajo dovolj nepristransko, se je ugotovilo, da sestavljajo komisije po pretežni večini strokovnjaki, ki ne poznajo oseb in presoajo samo konje. Pot pritožbe pa je vsakemu konjerejcu odprta, če misli, da se mu je zgodila krivica.

Precej razprave je bilo zaradi prispevkov sreskih kmetijskih odborov za potrebe konjereje, ki so čedalje manjši, ker so tudi sredstva teh odborov manjša. Krivda je na občinskih odborih, ki stavljajo v proračun premajhne zneske za kmetijski sklad ali pa tega na razne načine izigravajo. Banska uprava naj zato ne odobrava občinskih proračunov, če ni v njih omenjena postavka po zakonskih predpisih.

Temeljito se je občni zbor bavil tudi z ostalimi predlogi podružnic. Predlog naj se skočina za žrebce v zasebni oskrbi zviša na 80 Din, ni bil sprejet, zato pa predlog, naj se podpora za te žrebce izplača v prejšnji višini. Oskrbovalnina za prejšnje žrebce se bo zvišala, če bo dovolj sredstev za to. »Konjerejec« se bo izdajal v isti lepi obliki, če bi to zaradi stroškov mogoče. Pri tem je treba upoštevati, da je izmed 1200 razposlanih izvodov bilo plačanih samo 250. Če se izdajajo kontingenti za izvoz konj, se naj ti konji nakupujejo na sejmih. Odločno je treba nadaljevati boj proti škodljivim zakonitim žrebčev in zato izpoiziti zadevne predpise. Premiranje v Ljutomerškem srezu se bo izvršilo letos po določenem sporodu, ki ga je odobrila banska uprava. Žrebčarno na Selu naj prevzame država s podporo banovine kakor drugod, da bo slednja mogla dati več za pospeševanje konjereje. Pristop k premiranju naj imajo samo konji članov Konjerejskega društva.

Iz obširnega poročila upravnika žrebčarne g. dr. Vebileta posnemamo nastopno: Po izvedeni razdelitvi v pasemske okoliše gojimo v naši banovini namesto dosedanjih 13 samo pet pasem, in sicer dve težki in tri

Ivan Stivnik:

Usodna žena

Ne, ne, saj ni žive duše tu. To je sijajna novica. Ali sprejemata tem potem moje čestitke?

»Od tebe vsakim potem, ljubi Janko, ker veva, da prihajajo iz poštenega srca.«

»Da, Bog mi je priča. Tak vsakršno srečo, stric Viktor. In zdaj spusti še Romana k aparatu.«

»Tako!«

Viktor je podal Romanu govorilo.

»Evo me, Janko.« je rekla veselo.

»Daj, nevestica, da ti izrazim po tej ne več povsem neobičajni poti svoje najlepše in najsrečnejše čestitke. Kako mi je žal, da nisem pri vaju!«

»Hvala ti, Janko.«

»In kako je s povodnijo? Ali še vedno narašča?«

»Ne vem.« je rekla Romana smeje. »že nekaj časa n pazim več nanjo. Počakaj, da pogledam.«

Toda že je stopil Viktor k oknu ter se ozrl, kako je z vodo. In glej, tik nad vodno gladino se je risala na zidu ozka vlažna proga — znamenje, da je začela voda padati.

Romana je povedala Janku to novico.

»A kako prideta zdaj domov, Romana? Zate je vožnja v čolnu vendarle prenevarna.«

Saj se nama ni treba voziti. Najbrže ostaneva tu jetnika; tvoj prijatelj Kaluta nama bo za nadzorovalno damo.«

»O, vama dvema ni treba nadzorstva. Ali pa imate tudi dovolj jesti? Zdaj ste vendar trije.«

»Zalog je tu dovolj.«

Viktor je prevzel govorilo. »Živelci bomo kakor Robinzoni, dokler nas ne rešijo iz tega pregnanstva.«

»In kako naj boljše tvoj odtotnost doma?«

»Hm! Dori sporoči od mene lep pozdrav in reci, naj skrbno pazi na tiste rdeče rože in jih postavi moji nevesti — slišiš? — moji nevesti spet na pisalno mizo. Materi in sestri pa, kadar se spet pokažeta, lahko poveš istotako, da sva se zaročila in bova kmalu imela svatbo. Stoj — Romana pravi, da še ni gotovo — a to ji ne pomore, svatbo napravimo kmalu. In če ti porečeta tvoji dami, da sem prekanjen lopov, ki ima ženo in otroka, jma nikar ne verjemi. Beatrika me je namreč zavratno ožigosala v Romaninih očeh za rodbinskega očeta. Kako je bilo vse to, ti poveva po svoji vrnitvi z Robinzonovega otoka. In zdaj, prijatelj, ostani zdrav za noč. Zelim ti mnogo sreče pri jutrišnjem izpitu. Pokliči naju, kadar ga napraviš. Zdale mora Kaluta pripraviti večerjo. Hudo sem lačen. Od samih srčnih bolečin nisem danes skoro ničesar zaužil. Romana je res grdo ravnala z menoj. Lahko noč, ljubi Janko.«

»Lahko noč, stric Viktor, lahko noč, Romana. Pozdravita mi Kaluto Baja.«

Viktor je obesil govorilo nazaj in potegnil Romano na svoje prsi. Svetlo je dvignila pogled k njegovemu obrazu in nji oči so se pogreznile globoko druge v druge. Po-

ljubila sta se, kakor se more poljubiti le dvoje ljudi, ki sta si vdana od srca.

Nazadnje pa sta se vendar spet spomnila Kalute.

Viktor je odprl vrata. »Kaluta!«

Indijec je vstopil.

Viktor ga je smehljuje pogledal. »Kaluta, šahi! Romana je moja nevesta. Ali jo priznaš za svojo gospo?«

Tedaj se je Kaluta priklonil Romanu ter dvignil rob njene obleke do svojih ust. »Kaluta bo miss-sahib zvest služabnik.« je dejal in žarko pogledal srečno dvojico s svojimi temnimi očmi.

Romana mu je podala roko. »Verjemite, Kaluta, da boste tudi meni enako dragi, kakor ste svojemu gospodarju.«

»In zdaj, Kaluta, si napravimo zaročno gostijo. Dajmo, da vidimo, kakšne zaloge imamo.« je rekel Viktor v objestnosti svoje sreče.

Vsi trije so šli v drugo sobo, kjer so bile zaloge iz kantine. Med smehom in šalami so si pripravili slavnostno gostijo. Posebnih delkates in slaščic sicer ni bilo na mizi in tudi orodje je bilo zelo preprosto. A jed in ni zato nič manj dišala. Bučanje vode zdaj ni več plašilo Romane. Viktor je bil pri nji. Zraven njega, v svesti si njegove ljubezni, se ni bala ničesar na svetu, še smrti ne.

Preden so sešli za mizo, je Viktor še enkrat ostro pogledal, kako stoji voda. »Pada.« je rekel, ko se je obrnil nazaj.

»Našno jetništvo tedaj ne bo dolgo trajalo.« je menila Romana.

»Si, o da.« je vzkliknil prešerno. »Prav rad bi bil še dolgo jetnik — s teboj.«

toplokrvne. Tudi plemenjevanje se vrši zdaj po teh okoliših. Selekcije plemenskih kobil se še nismo lotili, zaenkrat smo začeli z vzrejo domačih plemenskih žrebcev. Od plemenskih žrebcev so štiri petine banovinska last. Največ zaskočenih kobil izkazuje pturški srez, po pasmah pa noriška pasma. Prireja domačih žrebcev je nezadostna; potrebovali bi letno 20 mrzlokrvnih in pet toplokrvnih žrebcev, prireja pa znaša samo pet do sedem, odnosno dva. Država je obljubila 150.000 Din za mrzlokrvne žrebce, znesek pa žal še ni izplačan. Pač pa je dala 60.000 Din za nakup treh lipičancev in treh ponisov, in to po posredovanju več slovenskih poslancev. Na seji vseh ravnateljev državnih kobilarn v ministristvu za kmetijstvo so zastopniki naše banovine kredlagali, naj prevzame država našo žrebčarno; dokler pa še to ne zgodi, naj redno prispeva za nakup plemenskih žrebcev. Nujno nam je potreben še en žrebec-američan, v doglednem času pa pet mladih namesto že ostarelih. Konjerejci so se odločno izjavili proti temu, da bi se žrebčarna preselila na Ponoviče, ker so tam podnebne razmere še slabše kakor na Selu in je strokovna pomoč pri boleznih predaleč. Pač pa bi bilo treba poiskati drug bolj zdrav kraj z zadosti dobro krmu. Naposled so se konjerejci zavzeli zato, da ostane ime medmurec za konja-križanca belgiica in domače kobile ohranjeno. Po sklepu uspelega občnega zbora in kosilu v gostoljubni hiši Bačkovi, so konjerejci prisostvovali dirkam Kola jahačev in vozačev na bližnjem dirkališču.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem živinskem sejmu so se za kg žive teže trgovali: debeli volj po 3,50 do 4, poldebili po 3,25 do 3,60, plemenski po 2,50 do 3,50, bikji za klanje po 2,25 do 3, klavne krave debele po 2,50 do 3,50, plemenske po 2,50 do 3, klobasarice po 1,50 do 2, molzne krave po 2,80 do 3,50, breje krave po 3 do 3,50, mlada živina in teleta po 3 do 4 Din.

»A če bi nam pošle zaloge?« ga je poljubila.

Kaluta se je bil rahločutno umečnil k oknu.

Viktor je poljubil svojo nevesto.

26. POGlavJE.

Res je morala ostati dvojica — s Kaluto namestu nadzorovalne dame — do tretjega dne zvečer v jetmstvu. Sele takrat je mogel avtomobil do tovarne.

Med tem je Janko napravil z odliko svoj izpit. Razume se, da je sedel pri soferju, ko je prišel po zaročenca in Kaluto.

Janko je bil takoj tisto jutro oznanil materi in sestri, da se je stric Viktor zaročil z Romano.

Beatrika ga je porogljivo pogledala. »Zaročil? Menda se ti sanja, Janko.«

»Prav nič se mi ne sanja.«

»Stric Viktor se vendar ne more zaročiti.«

»Zakaj pa ne?«

»Zato, ker je že oženjen.«

Janko jo je premeril z nepopisnim pogledom. »Ker se je zaročil z Romano, je seveda izključeno, da bi bil oženjen. Lepo grdobijo si spet napravila, kakor se mi vidi. Boga boš lahko hvalila, ako te stric Viktor ne nagradi tako, kakor zaslužiš.«

Beatrika je zdaj vendarle zdvojčila nad seboj. »Saj sem sama čitala.«

»Eh, kaj vem, kakšne bedarije si ti čitala. Vem le, da stric Viktor ne more biti oženjen, drugače se ne bi bil zaročil z Romano.«

Razpoloženje gospe Sibile in Beatrike je postalo zdaj še bolj potrto. Vzlic vsemu sta

se čutili zelo osramočeni pred Romano in nista vedeli, kako naj se vedeta proti nji v teh izpremenjenih razmerah. Bili sta veseli, da je še nekaj dni ne bo, in sta se medtem celo pozabili zgražati, ker je bila z Viktorjem sama v tovarni, brez vsakega nadzorstva razen Kalute.

Ko se je nato vrnila z Viktorjem kot zaročenka in nevesta, sta se morali mati in hči, dasi s težkim srcem, vendarle odločiti in jo prositi odpuščanja za vse zlo, ki sta ji ga bili prizadejali. In Beatrika je bila tako pametna, da je prosila tudi Viktorja odpuščanja. Srečna dvojica jima je podelila v svoj velkodušnosti popolno odvezo. Vzlic temu pa je ostala med nekdanjima sovražnikoma tudi potem še nekakšna zadrega in vsem skupaj je bilo v odrešenju, ko so starši bankirja Žitka povabili Beatriko in njeno mater na svoje veleposestvo. Stara gospoda se je želela seznaniti s sinovo nevesto.

Žitko se je pri svojem bogastvu brez težave sprijaznil z mislijo, da dobi ženo, ki nima denarja.

In ko sta mu dami pojasnili položaj, je tudi videl, da ne more zahtevati tašča od Romane Severjeve niti beliča.

Povodenj je bila napravila na srečo manj škode, nego so se bal. Obrat se je lahko kmalu spet začel. In takoj po večki noči so jeli graditi našp in laboratorij. Viktor je stopil v tvrdko kot družabnik in dal Romani primerno glavnico na razpolago. Tovarna je jela neutegoma izkoriščati njegov izum.

Za čas do poroke se je Viktor zdaj vendarle preselil v hotel. O Binkoštih je bila svatba. Po kratkem ženitovanjskem potovanju se je naselila mlada dvojica skupno v

Kar veselo je perilo!

Torej vendar že milo, ki odpravi nesnago zares prizanesljivo in temeljito iz tkanine. Potem je lahko tako lepo belo!

Schichtovo terpeninovo milo

pere perilo bleščeče belo

... in za namakanje ženska hvala

Severjevi hiši. Viktor je zdaj vendarle dobil prostore, v katerih je nekdanj prebival Romanin oče, zakaj posej se to Romani ni zdelo več oskrumba.

Kmalu nato se je poročila tudi Beatrika. In njena mati je pokazala v hiši Beatricinega tasta toliko prikupnosti, zabavnosti in družabnega talenta, da je bila stara gospoda vsa očarana in jo je nujno povabila, naj ostane do nedoločenega roka...

S tem so bili zadovoljni vsi prizadeti. Romana je plačevala mačehi z lastnega nagiba letno rento. Janko se je vpisal na vseučilišče in je dobival od Romane in strica Viktorja prav spodoben mesečni prispevek. Štel si je pa tudi v častno dolžnost, da je potrosil kar najmanj in studiral kar najboljši marljivo. Na počitnice je hodil k stricu Viktorju in Romani. Pri njih dveh je imel svoj pravi dom; ta dva človeka sta mu bila slejkoprej svetel zglede značajnosti in poštenja.

K O N E C.

DEŽNIK

A: »Dežnik morate oddati v garderobo, gospod!«

B: »Zakaj pa?«

A: »Ker v dvorani ne dežuje.«

TRGOVSKA SKRIVNOST

A: »Kako je pa nastal požar v vaši tvornici, gospod ravnatelj?«

B: »Tega vam žal ne morem pojasniti.«

A: »Aha, že razumem, trgovska skrivnost.«

pora, 600 Din globe (v primeru neizterljivosti na nadaljnih 10 dni zapora) in na plačilo povprečnine 500 Din; Janko Poljak je bil oproščen. Prizadetih 19.000 oseb, ki so bile prizadete od Vzajemne pomoči, se napoti na civilnopravno pot. Zagovorniki obtožencev so vložili zoper sodbo priziv, državni tožilec pa je najavil pritožbo zaradi prenizko odmerjene kazni.

* **V skrinjo so se skrili.** Te dni so orožniki zasledovali Lovrenca Hribernika iz Jamnice pri Prevaljah, ker je ukradel nekemu posestniku kravo. Možak se je pred zasledovalci skrivil pri posestniku Vrtiču v Jamnici. Ko so orožniki napravili hršno preiskavo, so našli Hribernika v družbi z dvema avstrijskima tihotapcema skritega v veliki skrinji na podstrešju. Dva so orožniki aretirali, tretjemu pa se je posrečilo pobegniti.

* **Otroško trupelce v kanalu.** Delavci so te dni pred staro šišensko cerkvijo čistili zbiralni kanal in naleteji globoko v blatu v kanalu na otroško trupelce. Delavci so takoj pohiteli do stražnika in ga obvestili o tem.

* **Dr. Gvidon Debeljak obsojen.** Pred sodnikom poedincem v Ljubljani se je te dni zagovarjal zdravnik dr. Gvidon Debeljak, ki je bil obtožen dveh primerov ogrožanja varnosti javnega prometa, kar je imelo za posledico v enem primeru hudo telesno poškodbo, v drugem pa smrt. Državno tožilstvo je obtožilo dr. Debeljaka, da je junija lani z avtom vozil od Domžal proti Ljubljani z veliko hitrostjo po levi strani ceste tako neprevidno, da je zavozil v kolesarja Alojzija Zajca in ga je s tako silo podrl na tla, da mu je izbil več zob, presekal jezik, poškodoval zgornjo čeljust in zlomil levo nogo. V preiskavi se je dr. Debeljak izjavil, da njega ne zadene krivda, ker je vozil s primerno brzino in pravilno po desni. Na to obtožbo je državno tožilstvo navezalo novo krivdo nesreče, ki jo je dr. Debeljak zakrivil z avtomobilom. Obtožnica mu očita, da je 1. marca privozil po levi strani ceste v vinjenem stanju z brzino kakih 60 km, ne da bi dal varnostne znake, do tramvajskega izogibališča v Šiški, kjer se je z vso silo zaletel v Ivana Usarja in njegovega sina Zdenka. Očeta in sina je vrglo v zrak. Močan sunek je povzročil smrt starega Usarja, sin pa je odnesel le lažje poškodbe. Glede tega slučaja je dr. Debeljak v preiskavi zanikal vsakršno krivdo in je zatrjeval, da je vozil trezen s primerno hitrostjo in da je dal signale. Na razpravi je bilo zaslišanih 22 prič. Dr. Debeljak je bil obsojen na šest mesecev in 15 dni zapora, na 500 Din povprečnine, povrnil pa mora tudi stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni. Bolnišnici mora povrniti znesek 2880 Din in poškodovancu Alojziju Zajcu mora plačati 16.351 Din za bolečine, stroške in škodo. Kot olajšilno okolnost je sodnik upošteval neoporečnost in poravnavo, ki jo je sklenil z vdovo, kot obtežilno pa hude posledice. Zagovornik dr. Voršič je prijavil priziv zaradi izreka o krivdi in kazni.

* **Šofer Berghold obsojen.** Te dni se je v Ljubljani nadaljevala razprava proti šoferju Frideriku Bergholdu, ki je 18. marca z neprevidno vožnjo povzročil smrt carinskega inspektorja Boleta. Zaslišane so bile nekatere nove priče. Vse priče, ki so Bergholda videli že v Ljubljani, so izpovedale, da je bil vinjen, nekateri pa so tudi zatrjevali, da je Berghold držen vozač. Zasliševanje se je vlečlo precej dolgo. Berghold je bil obsojen zaradi neprevidne vožnje na tri mesece zapora. V kazni pa se mu vračunata ves preiskovalni zapor in pripor. Plačati pa mora pokojnikovi vdovi 4220 Din za pogrebne stroške in sodišču 1000 Din povprečnine.

* **Ubijalec bo sedel štiri leta.** Pred malim senatom v Celju se je zagovarjal 21letni Trbovc Leopold iz Zabukovja, po poklicu delavec, ker je na velikonočno soboto v Zabukovju z dolgim mesarskim nožem zabodel v prsno votlino Lušina Luko, da je izkravaval. Trbovc je bil obsojen na štiri leta robije in na plačilo pokojnikovi vdovi 10.000 Din odškodnine.

* **Spopad med orožništvom in skupino stavkujočih delavcev v Beogradu.** AA. Med zastopniki gradbenega delavstva in delodajalci v Beogradu je bil dosežen in podpisan sporazum o zaključitvi stavke. Skupina delavcev, ki ji ni do miru in reda, je pred prazniki razširila vest, da so delavski zaupniki slabo zastopali delavske koristi, češ da so bili podkupljeni. Zaradi tega je nastal v petek dopoldne v delavski zbornici pretep, med katerim je bil delavski zaupnik Borović laže ranjen. Stražniki so takoj posredovali in vzpostavili red. Nato so se delavci po večni razšli, na poziv nezadovoljnežev pa se je na Pašinem brdu zbralo kakih 1500 delavcev hoteč prirediti zborovanje. Policijski organi so prosili, naj se shod ne vrši, toda prisotni delavci so jih napadli s kamenjem. Pri tej priliki so bili lahkotno ranjeni en orožniški oficir in trije orožniki, en orožnik pa je bil hudo ranjen. Organi orožništva so na podlagi predpisov svoje službe rabili orožje, pri čemer je bil en delavec ubit, trije pa lahkotno ranjeni. Ranjenecem so takoj nudili zdravniško pomoč. Red in mir sta vzpostavljena. Preiskavo vodi policijski upravnik beogradskega mesta.

* **Dečka zagrešila pet vlomov.** Huda pokvarjenca sta brata 14letni Ivan in 12letni Lože iz Ljubice pri Poljčanah. Te dni sta zagrešila kar pet vlomov. Najprej sta se zglasila pri Gumzejevi Mariji v Poljčanah. Prebrskala sta vse in odnesla več predmetov in nekaj drobiža. Nato sta vdrla v Pšeničnikovo trgovino. Tu ju je pa zalotil trgovski pomočnik in pička sta zbežala. Naslednji dan sta jutraj obiskala hišo 81letne Marije Veglerjeve pod Ljubično, ki je bila tedaj pri maši. Odnela sta ji iz skrinje 100 Din in nekaj drugih malenkosti. Naslednji žrtvi sta bila viničarja Jurij Urlep in Franc Godec pod Ljubično, ki sta jima nepridiprava pobrala razen drugega tudi nekaj denarja. Kakšna zlikovca sta to, izpričuje tudi dejstvo, da sta že v predšolski dobi zažgala hišo. Mlada rokavnača je orožnik izsledil skrita v domači krušni peči.

* **Ponesrečen požig.** Pred malim senatom v Celju sta se zagovarjala zidar Žavbi Feliks iz Hraš pri Kranju in njegov svak mizar Žitnik Franc radj požarjenega požiga. Leta 1933. je bil osumljenec Žavbi Feliks na obisku pri svojem svaku Francu Žitniku, ki je bil takrat v službi v Mostarju. Že tedaj je Žitnik nagovarjal Žavbija, da bi naj zažgal njegovo hišo v Trebežu. Na ta način je hotel priti do zavarovalnine. Žavbi je na to pristal, ker mu je Žitnik obljubil nagrado. Glede požiga sta se natančno dogovorila. Šele novembra v letu 1935. je poslal Žitnik Žavbiju pismo, v katerem mu je naročil, da naj izvrši požig, kakor sta se dogovorila. Žitnik mu je odpisal, da nima denarja, da bi se peljal v Brežice, nato pa mu je Žitnik v pismu poslal sto dinarjev. Žavbi je šel v Trebež pri Artičah, kjer je v noči na 19. januarja letos vdrl skozi zadnja vrata v hišo, nanesel na podstrešje Žitnikove hiše kup vnetljivih reči, jih polil s petrolejem in vse skupaj zažgal. Sosednje so ogenj opazili in ga pravočasno pogasili, tako da ni bilo več škode kakor približno 40 Din. Oba osumljenca sta dejanje priznala. Žavbi Feliks in Žitnik Franc sta bila obsojena zaradi poskusa požiga na šest mesecev strogega zapora, 300 dinarjev denarne kazni, v primeru neizterljivosti vsak na še pet dni zapora, na izgubo častnih pravic za dobo enega leta in na 600 dinarjev povprečnine.

* **Smrtna žrtev noža.** V Matenji vasi sta se 18letni posestnikov sin Tone Kumše in neki njegov sosed že dalje časa gledala po strani, a pred dnevi sta si skočila v las. Med preprirom je nasprotnik potegnil dolg kuhinjski nož in ga zarinil Kumšetu med rebra. Bojevitega fanta so orožniki aretirali in spravili v Ljubljano. Kumšeta so pa morali naglo prepeljati v ljubljansko bolnišnico, kjer mu pa zdravniki niso mogli rešiti življenja.

* **Detomor.** 26-letna Lojzka iz Dravograda je te dni pri potoku povila krepkega dečka. Sama je pripovedovala svoj tovarišici, da je otrok prišel mrtev na svet. Ko so pa mrtve-

ga otroka prinesli k babici, je ta zahtevala, da pregleda zdravnik mrtvega novorojenčka. Ko je zdravnik raztelesil trupelce, je mogel dognati, da je otrok prišel živ na svet in da je bil takoj po porodu zadavljen. O zadevi so bili obveščeni orožniki, katerim je Lojzka vsa skrušena priznala, da je dečka takoj po porodu zadavila in ga položila v travo. Tudi je orožnikom pri zasliševanju priznala, da je otroka umorila zaradi tega, ker jo je k temu nagovarjal njen ljubček. Lojzko, ki je služila pri gostilničarju Hrastu v Dravogradu, so orožniki izročili sodišču.

* **Vlom v mariborsko banko.** V eni izmed zadnjih noči so neznanci vlomili v podružnico Zadrugne gospodarske banke v Mariboru in odnesli 77 tisočakov. O vlamu je bila obveščena policija, ki je ugotovila, da so prišli vlomilci v zgradbo skozi vežno okno. Bili so pa prav spretni v svojem poslu, saj policija ni našla nobenih sledov in tudi ne prstnih odtiskov. Blaga in tresorji so bili odprti s ponarejenimi ključi.

* **Zaradi suma vloga v mariborsko podružnico Zadrugne gospodarske banke** je bil aretiran brezposelni šofer Karbeutz. Pa se mu je posrečilo dokazati, da on vloga ni mogel izvršiti in so ga izpustili. Preiskava se je obrnila v popolnoma drugo smer.

* **Borba z vlomilcem.** Nedavno je zasačil čevljarji mojster Ivan Brumec s Klopcev pri Slov. Bistrici 48letnega brezposelnega delavca Franca iz Studencev, ko je odhajal iz njegovega stanovanja, kjer je pokradel več ur, nekaj zlatnine in obleke. Med vlomilcem in Brumcem se je začela huda borba in šele s pomočjo sosedov so rokavnača ukrotili. Pri aretaciji so orožniki našli pri vlomilcu mnogo vlomilskega orodja in nad 600 Din gotovine. Izročili so ga v sodne zapore.

* **Moda, ki ne pride nikdar iz mode.** Nič ni tako nestalno kot moda, vendar ena je vedno ista, katere se gospodinjice drže že od praveka: hočejo imeti bleščeče belo perilo. Muke in trud pranja so bogato poplačani, če je perilo po pranju tudi zares bleščeče belo. Zato so gospodinjice tudi tako vesele, ker imajo Schichtovo terpentinovo milo. To čisto jedrnatilo milo odpravi brez truda in prizanesljivo tudi najtrdozratnejšo nesnago iz perila. Schichtovo terpentinovo milo pere bleščeče perilo.

MURSKI GLASNIK

Iz prekmurske politike. Klekljove »Novine« ki veljajo za glasilo Jugoslovenske radikalne zajednice za Prekmurje, vodijo ogorčeno borbo proti narodnemu poslancu G. Josipu Benku, ki je tudi član kluba vladne večine v narodni skupščini. Zlasti mu »Novine« očitalo njegovo lepo gospodarstvo. Poslanec G. Benko jim seveda vrača mlo za drago. Očita jim, da žele uničiti še tisto malo izvoza živine iz Prekmurja, ki ga danes izvršuje on z velikimi težavami. Poziva jih, naj dokažejo namigavanja, kakor da bi g. poslanec pridobil svoje imetje po nedovoljenem potu.

Velike povodnji v Medmurju in Prekmurju. Iz Čakovca poročajo o velikih poplavah, ki jih je te dni povzročila narasla Mura. Prekmurje in Medmurje sta bili na obeh straneh Mure poplavljeni. V Dokležovju je narasla voda porušila pet hiš, med tem ko so se morali iz 80. hiš izseliti, ker je grozila nevarnost, da odnese voda vso vas. Voda je poplavlila 20 do 30.000 orafov zemlje. Pri Dokležovju je odnesla tudi most, zaradi česar je ves promet s Prekmurjem in ostalo Slovenijo na tem mestu prekinjen. V poplavljenih krajih je voda opustošila vse travnike in polja. Pri Murskem Središču v Medmurju, kjer je Mura odnašala že dolgo časa bregove, je zdaj spet odtrgala velik del brega. V Petešovcih so čakali ljudje na strehah svojih hiš pomoči. Kmetje so tem bolj hudo prizadeti, ker je poplava zdaj uničila še to, kar jim ni že prej opustošila toča. Vse to jasno dokazuje, da bi bilo treba čim prej izvesti regulacijo Mure. Posebno so prizadete vasi okoli Dokležovja. To so Dolnja, Srednja in Gornja Bistrica, Krog, Ižakovci, Petešovci, Benica in Kot.

POPOTNIKOVA TORBA

Neurja in poplave ob Muri

Križevci, maja.

Pred dnevi smo imeli pri nas velike naliwe, ki so povzročili veliko škodo na polju in travnikih. Po njivah sta izruvana turščica in krompir, da se ponekod komaj pozna, kaj je bilo posajeno. Take njive bodo morali kmetje, ko se zemlja posuši, na novo zorati in obdelati. Poleg tega smo imeli tudi točo, ki je zajela pas od Križevcev do konca Strigove. Zlasti mnogo toče je padlo v okolici Ljutomera in Safarskega, kjer so našli točo v kupih po polju še čez dva dni, ko je bila na polju komisija, ki je ocenila škodo. V komisiji so bili g. Kovač Tomo, predsednik občine Strigove, narodni poslanec g. Lukačič in sreski kmetijski referent g. Sustič. Toča je potolkla tudi rž in pšenico.

Poleg teh nesreč je te dni močno narasla še Mura in poplavela vse Obmurje od Radincev do Safarskega. Deroča voda je rušila mostove in razkopavača ceste. Na polju, ki je bilo pod vodo, so uničeni vsi posevki. Prav tako je ugonobljena lepa trava na travnikih.

Mura je potisnila mnogo vode tudi v trg Veržej in prekinila promet med ljutomerskim srezom in Prekmurjem. Tudi to nesrečo si je ogledala komisija, ki so jo sestavljali narodni poslanec g. Lukačič Avgust, sreski na čelnik g. dr. Farčnik, sreski kmetijski referent g. Sustič, banovinski svetnik g. Štuhec Alojz, župan občine Veržeja g. Cmrekar, zastopnik banske uprave in članji sreskega cestnega odbora.

Vsi ti kraji so nujno potrebni pomoči in naposled že enkrat dobre regulacije Mure.

Velik pomen novega postajališča v Lipoglavu

Lipoglav, maja.

Na vnebohod je doživel prebivalstvo ob lipoglavskem sedlu pomemben praznik. Otvorjeno je bilo novo železniško postajališče, za katerega postavitvev na tem mestu se je vlekla dolgotrajna borba. Gradnja je izvršena po določenem načrtu, da se v primeru potrebe brez večjih težav lahko preuredi tudi za tovorni promet.

Ze od dograditve enotne železniške proge iz Gradca v Celje leta 1843. so brez prestanka sodli težki vlaki po močnih ovinkih in gorskih obronkih med postajama Ponikvo in Poljčanami, katerih razdalja (16 km) je do danes bila ena najdaljših med Dunajem in Trstom. Puščali so ob strani prelepo spodnještajersko pokrajino. Vsa ta lepa pokrajina ni bila svetu dostopna, pa tudi sama ni imela poti v svet, ker so vlaki drveli mimo nje. Težavno je bilo življenje temu prebivalstvu. Zelo daleč je bilo do bližnjih postaj, do Ponikve, Poljčan ali Mestinja. Oddaljenost in pa slabe ceste zveze so bile velika ovira pri vnovčevanju pridelkov, pretežno vina in sadja. Bohniki so umirali zapuščeni ali pa so jih morali prevažati na nerodnih kolnicah in po slabih poteh k zdravniku.

Postaja Lipoglav je stala dograjena že celih enajst mesecev in bi lahko že davno služila svojemu namenu, če bi odločujoči činitelji pravočasno oskrbeli Zadrugi za gradnjo stavniške oblastev in orisal zgodovino in spospešili rešitev zakonitih obvez. Naposled je na dan 21. maja ob prihodu potniškega vlaka ob 10. vendar postala postaja dostopna javni rabi. Več tisoč ljudi je prihitelo z vseh strani, da dá izraza svojemu veselju, in je napolnilo idilično štajersko dobavo sredi med gozdovi, kjer je zrasla lična postajica, ki si je za ta slavnostni dan naredila pestro prazniško obleko. Zbrano ljudstvo, šolska mladina bližnjih šol in gasilci so navdušeno pozdravljali prinašalca novega življenja v te

kraje, in izstopivše goste. Vmes so grmeli topičji in sokolska godba iz Smarja je v pozdrav igrala poskočne in slovesne. Se nebo je za ta dan odkrilo svoje lice in razlilo svoj solnčni blagoslov na ustvarjeno delo.

Načelnik zadruga, upokojeni učitelj g. Ljudevit Komar, je prvi z iskrenimi besedami pozdravil manifestirajočo množico in predstavnie oblastev in orisal zgodovino in potek delovanja za zgradbo tega postajališča od leta 1905. dalje ter navedel koristi, ki jih bo ta prometna naprava prinašala domačemu prebivalstvu. Vsi nešteti poizkusi niso prinesli uspeha, dokler se ni lotila dela zasebna pobuda v obliki zadruga. Vodilna misel je bila vedno, da se zgradi postajališče na takem mestu, ki bo v korist vsemu okrožju, in s takim sredstvi, ki ne bodo preobremenjevala težavnega gospodarskega stanja interesentov. Nujna in neodložljiva naloga najbližje bodočnosti je, da se čimprej zgradi že trasirana banovinska cesta II. reda Loče-Lipoglav-Sladka gora-Lemberg.

Nato je nagovoril občinstvo sreski načelnik g. dr. Maraž, poudarjajoč zadržno misel, ki se tudi v javnih delih koristno in uspešno irvečjavila, čemur je nepobiten dokaz prav ta primer. Svoj govor je zaključil z vzklikom Nj. Vel. kraju Petru II. Odbornik zadruga posestnik g. Brglez iz Dolge gore se je v prisrčnem govoru zahvalil upokoienemu učitelju g. Komarju za njegov trud, ker je tem krajem pomagal odpreti vrata v svet, od česar bo imelo prebivalstvo trajne koristi.

K sklepu sta povzela besedo zastopnik ravnateljstva državnih železnic g. inž. Leskovšek in župan g. Štor iz Ponikve. Slavnost je bila zaključena z blagoslovitvijo postaje.

Nevarni vlomilci pod zapahi

Loče, maja

Nedavno so roožniki iz Loč in Poljčan izsledili nevarno vlomilsko tolpo, ki je od lani na letos zagrešila v Dravinjski dolini od Studenic pri Poljčanah pa do Spitaliča okoli 20 večjih vlovov. So to 21letni delavec Jože Vengušt, posestnikova sinova 21letni Franc in 25letni Jože Habjan, njuni sestri Angela in Marija in njihov oče 52letni Jože Habjan in Čerja. Vseh šest so orožniki aretirali in odvedli v zapore v Konjicah. Angela, Marija in Jože so bili udeleženi pri vlovih toliko, da so ukradene predmete sprejemali in prikrivali, ostali traja pa so vlamljali in ukradli prav vse, kar jim je prišlo pod roke. Na svojih tatfinskih pohodih so po večini obiskovali tudi siromake, med tem ko je gospodar, pri katerem so skrivali ukradeno blago, posestnik 30 orakov zemlje. Pri hišni preiskavi pri Habjanovih pa so našli polno predmetov, ki so v zadnjem času bili ukradeni. Del nakradenega blaga so našli tudi v bližnjem gozdu, skritega pod skalo v votlini. Vodja te vlomilske tolpe, ki je strahovala skoro leto dni Dravinjsko dolino, je bil Vengušt, ki je sicer še mlad fant, vendar star grešnik. Na poljčanski orožniški postaji je polno zaplenjenega blaga, ki čaka pravih lastnikov.

Tri zgradbe žrtve požigalke

Sv. Peter, pod Sv. gorami, maja.

Dne 27. maja je plat zvona opozoril ljudi, ki so bili po večini na polju, da nekje gori. Gorelo je v Sv. Trebčah in je bila v nevarnosti vsa vas. Domači gasilci so bili takoj na kraju nesreče. Na pomoč so jim prišli tudi gasilci iz Kozjega s svojo motorno brigado.

Goreti je začelo v gospodarskem posloppu posestnika Alojza Kuneja in se je ogenj razširil še na gospodarski posloppi Martina Marenčiča in Franca Uršiča. Ogenj je upepelil

vse tri zgradbe do tal. Živino so komaj rešili. Martinu Marenčiču so zgoreli hlev, vinska posoda, žito, mast, meso in les za stavbo, žitnica, vozovi, gospodarsko orodje, stroji in drugo. Zavarovan ni bil nihče. Pogorelci so sami mladi posestniki, ki so si gospodarstvo komaj uredili. Ker so v vasi hiše in gospodarska poslopja zelo skupaj, je bila nevarnost za vso vas. Ljudje so pokrivali slamnate strehe svojih hiš z mokrim plahtami in jih polivali z vodo, da so jih varovali. Sreča je, da ni bilo vetra. Vžigala so se še tri nadaljna poslopja, toda so ogenj pravočasno opazili in ga pogasili.

Vse priznanje tukajšnjim gasilcem, ki so z veliko požrtvovalnostjo udušili požar in rešili, kar se je še rešiti dalo.

Ker je očitno bil ogenj podtaknjen, so ljudje takoj osumili Nežo Kregarjevo starejšo, stanujočo pri posestniku Vincencu Sterleku. Zenska je bila s sosedji v večnih prepirih in lj je gospodar zaradi tega odpovedal stanovanje. Ker se je protivila, bi morala biti usodni dan deložirana. Grozila je vsem posestnikom, da bodo že videli, kako se bo maščevala. Omenjenega dne je šla njena hčerka k sodni obravnavi v Kozje. Kot pričče so bili povabljeni tudi razni posestniki iz te vasi. To ugodno priliko pa je Kregarjeva Neža starejša porabila. Zanesla je v listnjak Kuneja Alojza nekaj žerlavice in jo pokrila s plastjo listja. Gospodinja, ki je požigalko videla, o je vprašala, kaj dela. Ta pa je odgovorila, da išče šibja, čeprav je bilo tam samo listje, kar se je posestnici čudno zdelo. Začela jo je oštevati. V tem času pa se je že zakadilo. Posestnica je začela po kadečem se listju teptati z nogami, da bi udušila ogenj, a požigalka je zbežala. Ko je gospodinja hitela po vode, je že plamen zajel zgradbo. Živino so še rešili.

Požigalko je tukajšnje vestno orožništvo kmalu našlo, jo aretiralo in odvedlo v zapore sreskega sodišča v Kozjem. Nekaj časa je požigalka zločin talila, a pod težo dokazov je naposled priznala požig. Ljudstvo je zelo ogorčeno. Upamo, da bo oblastvo požigalko po kazni odgnalo v njeno pristojno občino, da se vrneto tukajšnjemu ljudstvu mir in varnost. Vsem posestnikom pa naj bo zadnji požar opomin, da si dajo svoja poslopja zavarovati.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlj denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vršil vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris, Holandija: št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5067 Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Zatiranje mrčesa

Ker je bila letošnja zima tako mila in je pomlad tako deževna, bo v naših domovih polno mrčesa: muh, mravelj, komarjev in druge nadloge. Zato moraš že zdaj gledati na to, da zatraš prve muhe, ki se pojavijo v kuhinji. Pregarjaj mravlje, ker so tako nadležne, posebno v jedilni šrambi.

Preglej ves prostor, kjer se pojavljajo mravlje, poišči špranje, kjer prihajajo v šrambo in v špranje natreši mrčesnega praška. Ker je pa mrčesni prašek precej drag, poizkusi toje sredstvo: v vodi raztopi klorovega apna (dobiš v drogeriji) in ga vlij v špranje. Bajje pomaga tudi petrolej.

Muhe in komarje sproti uničuj. Ko zagledaš muho v kuhinji ali sobi, jo pokončaj. S tem uničiš na tisoče muh, ker vsaka muha znese na tisoče jajčec. Muha se silno hitro množi! Da preženeš muhe iz hleva, ga en-

krat na mesec prebeli s tole tekočino; zmešaj na štiri litre vode kilo galuna. Vse muhe bodo poginile, a živini to ne škoduje.

Tudi bolhe preganjaj! Postelje vsak dan zračni. Če imaš veliko bolh, tedaj poribaj tla vsak teden z vodo, katari dodaš galuna (na 10 litrov vode kilo galuna). Galun uniči bolhe, ker pride galunova voda tudi v špranje, kjer imajo bolhe zalego. Če imaš pa tla pobarvana, tedaj jih zbrši vsak dan s krpo, poskropljeno s petrolejem. Če ne moreš bolh pregnati iz postelje, pa natresi pod žimnico mrčesnega praška in čez nekaj dni žimnice stepi.

Komarje preženeš iz stanovanja, če vsak dan zažgeš v sobi malo kafe. Na razbeljeno žerjavico (najbolje v lkalniku) natresi kafe in postavi v sobo. Okna imej zaprta eno uro, potem pa sobo dobro prezračni. Odprj okna nāvzkriž!

Tudi molje zatiraj. Preglej omare. Vso zimsko obleko razobesi na zrak in v senco. Nato stepi in skrtači, zavij v svež časopisni papir in shrani. Enkrat na mesec pa vse preglej, ker časopisni papir le ni čisto zanesljivo sredstvo, da bi molj ne prišel k obleki in jo razjedel. Med obleko potresi tudi naftalina in mrčesnega praška in obleko shrani v dobro zaprti omari ali skrini.

Zmeca pecenka. Pol kile govegega, pol kile svinjskega mesa (ploče) zreži na velike kose in prepraži na maslu. Prepraži tudi 10 dok slanine, eno čebulo in pest jurčkov. Ko vse skupaj malo porumeni, postavi na stran, da se ohladi. Nato zmelji na strojčku, in sicer dvakrat. Zmešaj tudi dve oribani, namočeni in otisnjeni žemlji. Vse skupaj dobro zmešaj, osoli, popopraj, dodaj eno jajce in malo majarona. Če je zmes zelo mehka, dodaj še malo drobtin. Iz te zmesi napravi podolgovato štruco, povaljaj v moki in položj v kozo, katero si obložila s slanino. Dodaj še narezanega korenčka, peteršilja in zelene. Nato peči. Med pečenjem pridno s sokom polivaj in peči kakor navadno pecenko. Ko se je pecenka lepo zappekla, jo polij s četrtinko litra kisle smetane in sok malo okisaj z limonovim sokom. Gotovo pecenko zreži, zloži na krožnik in oblij s sokom. Zraven daj valjance in solato. Tako pripravljeno meso je tudi mrzlo zelo okusno, le da ga tedaj ne poliješ s sokom.

Krompir s sardelami. Skultaj krompir, kuhanege otupi, zreži na plošče, povaljaj v moki in stresj na vročo mast. Ko se je krompir malo zapekel, primešaj dve izprani sasekljani sardeli, eno sasekljano čebulo in zelenega petršilja. Vse skupaj premešaj in po okusu osoli. Po vrhu polij osminko litra kisle smetane in v pečici speci. Daš s solato na mizo.

Praktični nasveti

Ušnjene torbice, aktovkje in slični preameti dobijo svoj prvotni sijaj, če jih večkrat zdrgnemo z 10 odstotno raztopino voska v terpentinovem olju. Če so pa odrgnjene jih namažimo s kremo za čevlje in nato dobro loščimo.

Neprijetni dražljaji kože in srbenje, ki ga povzročajo spuščajj po nekaterih jedeh, kakor jagodah, rakih, ribah, oblažiš, če se večkrat na dan umiješ z vodo katerj dodaš malo limonovega soka ali pa kisa. Obenem užij večkrat jedlino sodo.

Če imaš svetle lase, a ti temnišo, si jih umivaj s kamilicami. Kamilice kuhaj četrt ure, nato skozi krpo precedj in v kamilični vodi umij glavo. Ko izpiraš lase, dodaj zadnji vodi sok limone, ki ga pa tudi prej precedi.

Zelo dobro sredstvo za rast las. Vejico breze (na drevesu) odreži in vtakni v stekleničico. Stekleničico pa priveži in pusti tako en dan, da se vanjo nakaplje sok breze. Drugi dan ponovi na drugi veji tako, da dobiš soka pol litra. K brezovemu soku primešaj 300 gramov alkohola in en gram rožnega olja (dobiš v drogeriji). Vse skupaj dobro zmešaj in si s to lasno vodō maži lase, kar zelo pospešuje rast.

Sam na deski sredi morja

Cudno zgodbo je doživel Frances Wilson, ribič z otoka Mahe, ko je prebil 36 ur med morskimi psi. V tem delu Indijskega morja kar mrgoli morskih psov, in če tam kdo pade v morje, zanesljivo konča v žrelu teh zverin.

Nekoga lepega dne je odrinil Frances Wilson s petimi tovariši v ribiškem čolnu na ribolov. Ko so bili daleč na morju, jih je presenetilo neurje, ki jim je prevrnilo čoln, da so popadali v morje. Eden je takor utonil, ostalim pa se je posrečilo čoln spet obrniti in zlesti vanj, pri čemer so se morali otepati morskih psov. Toda vesla, jadra in krmilo so bila izgubljena, tako da niso mogli nikamor. Bili so igračka valov in vsak trenutek jim je grozila poguba.

Nastopila je noč groze in obupa. Proti jutru pa so opazili v daljavi neko svetilkanje in olajšano zadihali. Bil je to svetilnik, ki je bil sicer nedosegljiv, vendar jih je tolažil kot znak bližine ljudi. Otoček, kjer je stal svetilnik, je bil sicer neobljuden, vendar je pristaniško oblastvo od časa do časa oskrbovalo svetilnik.

Tedaj se je Frances Wilson odločil, da bo skušal plavati k svetilniku. Tovariši so ugovarjali, češ kaj pomaga, če splava tja, ko ni nikogar tam, po vrhu pa še tvega smrt v žrelu morskoga psa.

»Poizkusiš bom. Če priplavam do tja, bom ugasnil svetilnik. S tem bodo v pristanišču postali pozorni in prišli gledat, kaj to pomeni, ako bomo rešeni!« je menil.

Bila je to dobra misel. Wilson ni dolgo premišljal. Vzel je široko desko in na njej

plaval proti obrežju. Na deski je od časa do časa počival.

Tovariši, ki so dolgo zrlj za njim, niso mogli videti, ali je dosegel suho zemljo, ker je bila razdalja prevelika.

Srečno naključje je pa hotelo, da se je kmalu potem pojavila ladja na obzorju. Može v čolnu so divje mahali in kričali, dokler jih niso z ladje opazili in jim prišli na pomoč. Vse onemogle so spravili na ladjo. Ko so bili rešeni in na varnem, ni nikomur prišlo na um, kaj je s tovarišem ki plava po morju, kjer mrgoli morskih psov. Ko so se nanj spomnili, je bila ladja že daleč od otoka, kjer je stal svetilnik.

Hrabri Wilson pa je klub nemirnemu morju in morskim psom plaval dalje in srečno dosegel otok. Vendar ni mogel na kopno, ker je bil prehud zagon valov v skarlovje. Ves trud je bil zaman. Zato je tvegaj še drznejši čin: na svoji deski je nameraval plavati do drugega otoka v bližini. Plaval je in plaval a moči so ga zapuščale. Ves onemogel od napora, žeje in lakote je obležal na deski. Ni več plaval. Napol nezavestnega ga je neslo tja v neskončnost morja.

Toda usoda je bila junaškemu možu naklonjena. Noben morski pes ga ni napadel in desko je zajel proti tok in v počasi zanašal proti obrežju.

Ribiči, ki so zarana odrinili na lov na željeve, so zagledali daleč zunaj plavajočo desko in na njej ležečega človeka. Tako je bil Wilson rešen, 36 ur je plaval po morju med morskimi psi.

× Nad 30 otrok je utonilo. Pri Rakovcah v neposredni bližini Brna v Češkoslovaški se je na reki Dyji pripetila strašna nesreča. Otroci III., IV. in V. razreda osnovne šole iz Rakovic so pod vodstvom šolskega upravitelja in drugih učiteljev napravili izlet v bližno okolico. Prišli so do Polabskih Brdov, kjer so morali preko reke Dyje. Otroci so se peljali na vozovih in ko je prvi voz zapeljal na splav, se je ta zaradi velike teže neprickovano nagnil in vsi skupaj so padli v reko, ki je zaradi deževja silno narasla. Še preden so jim mogli priskočiti na pomoč, so nesrečni otroci izginiti v valovih. Prav tako sta poginila oba konja. Utonil je tudi voznik in nekdo, ki je prisedel na voz. Vest o strašni nesreči se je naglo razširila po vsej Češkoslovaški. Na kraj nesreče so takoj prihтели orožniki in bližnji vaščani in prišel je tudi zdravnik dr. Beneš, a vsaka pomoč je bila zaman. Narasla reka je odnesla vse žrtve dalje. Med roditelji onesrečenih otrok je nastala nepopisna žalost in nesreča je po vsej Češkoslovaški povzročila globoko pōrtrost.

× 267 redovnikov na zatožni klopi. Zanimivo vest prinaša »Prager Presse«. Gre za velerazpravo proti 267 nemškim katoliškim redovnikom. Kot začetek dolge vrste kazenskih razprav proti redovnikom frančiškonom so je namreč začela pred deželnim sodiščem v Koblencu velika razprava proti frančiškanskemu patru in redovniku Leovigillu, ki ima svoje državljansko ime Peter Steinhof. Obtožen je hudih npravnostnih prestopkov, ki jih je izvršil nad mladoletnimi in slaboumnimi osebami. Skupno je zaradi teh npravnostnih prestopkov na zatožni klopi 267 redovnikov, med tem ko je 61 ostalih redovnikov pravočasno pobegnulo v tujino. Z izjemo patra Leovigilla, ki se je, kakor poročajo listi, kot redovnik, duhovnik in učitelj hudo pregrešil protj npravnosti, so ostali obtoženci vseskozi redovni pripadniki nižjega reda, ki so imeli v smislu redovnih pravil dolžnost, vzgojno nadzirati gojence, bolnike in slaboumne. Zaradi posebnih hudih npravnostnih pregreh se je izdalo takoj zaporno povelje proti 109 redovnikom, ki so svoje pregrehe doslej vsi priznali. Ta edinstvena velerazprava bo trajala približno tri mesece. Javnost obravnavi ne sme prisostvovati.

× V ruskih cerkvah spet zvonovi. Kakor poročajo iz Moskve, pregleduje zdaj posebna komisija cerkve po raznih velikih mestih Rusije. Komisija ima nalogo razskati možnosti obnovitve veškega življenja. V nekaterih okrajih je komisija s cerkvenimi predstojniki razpravljala o vprašanju dobave novih zvonov. Večino zvonov iz ruskih cerkva so kakor znano med revolucijo pobrali in prelili.

× Mussolini je novinar. Pred dnevi so v Italiji uredili podatke o italijanskemu prebivalstvu. Mnogi so se predvsem zanimali za to, kakšen poklic bo navedel predsednik vlade Mussolini na popisnici. Izvedelo se je, da je Mussolini navedel svoj stari poklic novinarja iz leta 1915, ko je v Milanu začel delovati za vstop Italije v vojno proti Avstroogrski.

× Krokodil je požrl davke. Zanimivo zgodbico je pričel neki italijanski novinar v »Stampi«, s svojega potovanja po otoku Borneu. Na reki Baritu je srečal nekoč štiri čolne z Malajci, ki so lovili velikega krokodila. Novinar jim je hotel pomagati in je pograbil puško, da bi streljal na zver. A kako se je začudil, ko Malajci tega nikakor niso dopustili. Misli je, da zato ne, ker so se bali, da bi krogla ne zadela tudi moža, ki ga je bil krokodil požrl, kar bi ne bilo v skladu z njihovimi verskimi obredi. V resnici pa so se Malajci bali, da bi strellec krokodila ne pogodil smrtno. Ranjena zver bi potem za zmerom izginita pod vodo in tako bi bil tudi izgubljen denar, ki ga je krokodil požrl z možem vred. Reč je bila namreč taka, da je krokodil požrl občinskega slugo, ko je nesel od vse vasi pobrane davke v mesto, Malajci so torej lovili krokodila samo zato, da bi dobili ta denar nazaj, sicer bi morali davke še enkrat plačati.

× Usodna pomota. V Wishawu na Angleškem je neka žena rodila dete, ki ga je zdravnik proglašil za mrtvorojenega. Vzel je domnevno mrtvega otroka, ga položil v kovček in ga odnesel v mrtvašnico, kjer ga je ostavil čez noč, da bi ga naslednji dan pokopali. Dve uri kasneje so zaslišali iz mrtvašnice žalostno vekanje in so ugotovili, da je dozdevno mrtev otrok živ. Spravili so ga takoj v bolnišnico, kjer pa je kmalu zavoljo izčrpanosti res umrl. Proti zdravniku so vložili kazensko ovadbo.

× **Ribe pod peskom Sahare.** Sredi puščave Sahare so kopali studenec. Ko so prišli kakih 100 metrov globoko, so našli na vodno žilo. V veliko začudenje so pa v vodi, katero so zajeli, našli male ribice zelenkaste barve. Zemljelovci razlagajo to čudno najdbo tako, da se pod saharo puščavo v globokini zbirajo velike vode, morda reke in jezera, najbrže v zvezj z vodami, ki teko v Maroku.

× **Na smrt obsojeni guverner.** V Moskvi se je končala obravnava proti Konstantinu Sjemenučku, bivšemu guvernerju Vranglovega otočka, ki leži v Lednem morju. Sjemenuček je bil obtožen umora in obsodili so ga na smrt. Občinstvo je sprejelo to smrtno obsodbo z odobravanjem. Sjemenuček je kot guverner na otoku, ki je skoraj odrezan od sveta, zakrivil strašna nasilstva. Ker se je potem bal ovadbe zavoljo svojega vedenja, je dal umoriti najprvo otoškega zdravnika Wolfsona, potem pa nekoga Vakučenka, ki je bil našel Wolfsonovo truplo. Proti obsodbi je vložil priziv, a ni upanja, da bi bil pomilostjen.

× **Devetletni ubijalec na višlicah.** V kitajskem mestu Luellingu je bil nedavno obsojen na smrt na vešalih neki devetletni deček in tudi usmrčen. Otrok je iz pohlepa po denarju, o čemer se je pričalo sodišče, umoril svoje starše.

Listnica uredništva

Bošovnica. Slike moža, ki je bil 19 let brez spomina, nimamo.

Stražišče. Prepozno prejeli!

— PRAVO — Z — K — ZEM —
 — PRAVO — Z — K — ZEM —

ALEKSANDER LICAN:

SPOMINI IZ SIBIRIJE

(Iz dnevnika slovenskega vojaka in ujetnika v svetovni vojni)

Koncem meseca avgusta leta 1914. nas je odpeljal vojaški vlak iz T... v Przemysl v Galiciji.

Nikoli ne pozabim veličastnega slovesa.

Vlak, natrpan s samimi starejšimi topničarji, je jemal slovo od domačinov, prijateljev in znancev. Ah, koliko žena z otročiči v naročjih je morda zadnjič podalo roko odhajajočim možem — očetom.

Vozili smo se tri dni. Prva večja nesreča se nam je pripetila v bližini Sanoka v Galiciji. V strmini se je odtrgal zadnji del vlaka in dvanajst vagonov je zdrvelo nazaj v nižino, kjer so se iztirili in se razbili. Nikoli nismo izvedeli, koliko vojakov je bilo ubitih in ranjenih.

Przemysl! Lepo, moderno zidano mesto ob reki Sani. Trdnjava je imela obseg 80 km. Koliko tisočev in tisočev bojevnikov spi večno spanje v obzidju te trdnjave!

Po prihodu v mesto sem dobil ukaz, da naj najdem stanovanje za naš oddelek, kar ni bila prav lahka naloga, ker je bilo vojaštva kakor listja in trave, saj je bilo v trdnjavi okoli stodvajset tisoč mož.

Ves dan sem kolovratil brez uspeha po mestu, čele proti večeru sem srečal starega pohskega juda pred veliko hišo, v kateri je imel zalogo starih cumj. Nahrulil sem ga, da imam ukaz, zasesti njegovo hišo. Potegnul me je za suknjo in me vlekel čez most na desno stran reke. Pokazal mi je velik ženski samostan.

»Glejte,« pravi, »tu dobite mnogo udobnejše stanovanje.«

Tako sem bil vesel, da bi bil starega juda najrajši obšel in poljubil.

Čez nekaj minut sem bil v samostanu. »Hvaljen Jezus in Marija!« pozdravim prednico.

»Hvalen! Kaj iščete?«

»Stanovanje za svoj oddelek.«

»Dobro. Preglejte samostan in, ako vam ugaja lahko ostanete. Bili so tu že ogrski huzari, horvodi in drugi — oreklinjanja ni bilo ne konca ne kraja. Vam pa, gospod pod-

oficir, kot krščanskemu možu, rade volje odstopimo prazne prostore.«

Ko sem ji še povedal, da je moja sestra nuna in moj brat monsignor, je bilo prijateljstvo takoj skleneno.

Za moj oddelek sem dobil res udobno stanovanje. Vojaštvo je bilo v prvem nadstropju, pisarne pa v pritličju.

Po mestu so krožile razne novice. Rusi beže in naša vojska je že prekoračila rusko mejo. A prav kmalu je bilo veselja konec. Kar celj polki so bežali skozi Przemysl v Karpate. Vsi zamazani, razdrapani, lačni, do kolien v blatu, bolj smrti kot človeku podobni so se gnetli skozi mesto. Grozno je bilo gledati ta vse uničujoči umik, ki je trajal kakih osem dni. Bežeče vojaštvo je bilo preskrbljeno z vsem potrebnim živežem iz vojaških skladišč; koliko nakopičenih živil je izgnilo v lačne želodce izstradanih, razbitih in do smrti izmučenih četi!

Po umiku je začelo obleganje trdnjave. Trdnjavski poveljnik general Kuzmanek je spoznal, da so se vojaška skladišča delno izpraznila. Odločno je zahteval, naj se mesto osvobodi vsaj za toliko časa, da pridejo nova živila v trdnjavo. A šele po tritedenskem obleganju so se morali Rusi zavoljo pritiska Avstrijcev umakniti.

Vlak za vlakom, vsi prenapolnjeni s proviantom, so prihajali v trdnjavo. Ko so vlaki prišli na obzidje trdnjave, so metali vreče kar na prosto, tudi 10 km pred Przemyslom, kar ti Rusi so neusmiljeno pritiskali in ni bilo več mogoče voziti do mesta. Čez tri tedne so, Rusi spet obkrožili Przemysl.

Začelo se je varčevati na vseh koncih in krajih. Porcije so bile dan za dnem manjše. Vojaštvo je zaradi pomanjkanja hrane začelo hirati. Širile so se razne nalezljive bolezni. Kmalu ni bilo ne psa ne mačke na ulici, kar je izstradano vojaštvo pobilo in pojedlo vse, kar mu je prišlo pod roke. Celo mahovino so izkopavali in jedli.

Trebušni legar je zahteval mnogo žrtev. Tudi v našem samostanu je začel glad pri-

tiskati na vrata. Spisal sem prošnjo na trdnjavsko poveljstvo in tako so tudi nune dobile potrebni živež iz trdnjavskih skladišč. Iz hvaležnosti so mi dali vsak dan malo porcije iz samostanske kuhinje.

Da sem se nunam bolj prikupil, sem šel vsak dan k maši v samostansko cerkvice.

Nekoč mi je pokazala prednica elegantno staričkavo damo.

»Glejte,« mi pravi, »to je ena izmed najbogatejših poljskih grofic. Zelo, zelo pobožna žena je.«

Kot denarja potreben vojak sem si hotel pridobiti naklonjenost te dame. Drugi dan sem pri maši sedel v klopi h grofici in zelo pobožno molil. Pogledala me je nekakrat po stran in zdelo se mi je, da ji moja goreča molitev zelo ugaja. Zapustil sem cerkev in nalašč pustil rožni venec na klopi. Kmalu me je poklicala prednica, naj nuno pridem v samostan. Tam sem dobil grofico z mojim rožnim vencem. Grofica mi je vsa ginja vrnila molek. Pobožno sem pohubil križec in tudi roko milostivi gospe. Dala mi je razumeti, da so takemu vojaku njena vrata vedno odprta, in če kaj potrebujem, naj se le zglašim pri njej.

Že drugi dan sem bil v njenem elegantnem stanovanju. Bila je zelo izobrazena žena. Govorila je več jezikov. Imela je v stanovanju lepo kapelico in dolgo časa sva govorila reče molila. A mene so začela kolena tako boleti, da nisem mogel več klečati. Zato sem vstal in rekel grofici:

»Moram iti v vojašnico, skrajni čas je.«

V roko mi je stisnila 50 kron, za kar sem se ji seveda prav lepo zahvalil in se priporočil. Večkrat sem bil nato še gost darožljive gospe in vsakokrat odnesel kakih 50 kron.

Bilo je 19. marca leta 1915. General Kuzmanek je dal zadnje trdnjavsko povelje:

»Zadnji košček kruha, zadnje mesno konzervo vam izročam. Jutri jutraj udarimo na sovražnika in prepričaj sem, da se združimo z našimi, ki so zbrani v bližini. Z združenimi močmi se prerinememo skozi sovražnikove vrste. Saj bi bilo sramotno, da bi se stotisočglava armada vdala brez boja.«

(Dalje).

RADIO LJUBLJANA

od 7. do 14. junija.

Nedelja, 7. junija: 8.00: Z dobro voljo v dober dan (plošče). — 8.45: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 9.00: Ruski seks-tet. — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz Tržiča (o priliki 100.letnice posvetitve župne cerkve). — 11.15: Radijski orkester (opretna glasba). — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.15: Prenos z večerjama (Trnovska godba). — 13.00: Kar imam, to vam damo (plošče po željah). — 16.0: Kmetijska ura: Sociološka vasi (Krošl Jože). — 16.20: Prenos župnijske proslave iz Tržiča. — 18.30: Otroška ura: Gašperček. — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Pevski koncert »Ljubljanskega Zvonca« (vodil bo Dore Matul). — 20.45: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Plesna glasba (igral bo radijski jazz, vmesne vložke bo pela Jelka Igljeva).

Ponedeljek, 8. junija: 12.00: Iz carstva cvetic (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Pesmi in plesi današnjih dni (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zvoki iz Ukrajine (plošče). — 20.10: Zdravniška ura: Kako se obvarujemo pred strupenimi plini (dr. Matej Justin). — 20.30: Novejša češka glasba (prenos iz Hubadove dvorane). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Prenos z večerjama (»Ruslan« iz Volge).

Torek, 9. junija: 12.00: Koncertne suite (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Veseli zvoki (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Delbes: Sylvia — baladna suita. — 20.10: Pravno predavanje. — 20.30: Ruske pesmi, ruski plesi (igral in pel bo zbor balalač »Ruslan«). — 21.30: Spomim na Španijo (plošče). — 22.00: Napoved časa, vremena, poročila, objava sporeda. — 22.15: Za ples in zabavo (radijski jazz).

Sreda, 10. junija: 12.00: Vesele reči za vesele ljudi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Mladinska ura: Iznazovalna dela (Zdravko Omerza). — 20.10: Med Egejskim morjem in Araratom — Pogled v današnje Turčijo (dr. Valter Bohinec). — 20.30: Orgelski koncert (prof. Franc Šušnig, orgelski virtuoz iz Celovca). — 21.30: Plesne pesmi bo pel tercet Stritar s spremljevanjem radijskega jazz. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Četrtek, 11. junija: 8.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 9.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 9.15: Slovesno zvonjenje. — 9.30: Prenos I. blagoslova. — 9.45: Operna glasba (radijski orkester). — 11.00: Literarno-glasbena akademija (recitacije in plošče). — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.30: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 13.30: Otroška ura (Marica Komanova). — 17.00: O planšarstvu (inž. Lambert Muri). — 17.20: Vesela glasba (radijski orkester). — 18.00: Caldéron: Misterij sv. maše (člani radijske igrajske družine). — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Plošče. — 20.00: Prenos

opere iz Ljubljane (v I. odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar; v II. odmoru napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda).

Petek, 12. junija: 11.00: Solska ura: Od krpe do papirja (ogled Patnikove papirnice v Radučah — Rudolf Brajčič). — 12.00: Po naših domačih stezicah (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Voške godbe igrajo (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Reproduciran koncert na dveh klavirjih. — 20.10: Ženska ura: Gospodinska šola za gostilniško obrt (Milica Kroftova). — 20.30: Operetni venčki (pela bosta Ribičeva in Gostič s spremljevanjem radijskega orkestra). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 13. junija: 12.00: Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 14.00: Vremenska napoved. — 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Polke, same polke (plošče). — 20.10: Zunanji politični pregled (dr. Alojz Kuhar). — 20.30: Pogledimo po Posavju — Od Rajhenburga do Brežic (rokopis sestavil prof. Mirko Avsenak; sodelovali bodo pevci, godci in člani radijske igrajske družine). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Radijski jazz.

Za smeh in kratek čas

PRAKTIČEN OČE

Jožek: »Kaj pa si dobil od očeta za god?«
Mihec: »Brivski aparat.«
Jožek: »Saj šteješ šele devet let.«
Mihec: »No, zdaj ga rabi oče sam, dokler jaz ne odrasem.«

TOČNOST

Sinko: »Očka koliko je ura?«
Oče: »Čez sedem minut do deset.«
Sinko: »Ze prav, toda jaz bi rad vedel, koliko je zdaj.«

PRED SODIŠČEM

Sodnik (obtožencu, ki se na vse nacine izvija): »Kaj mislite, da vam verjamemo?«
Obtoženec: »Na to vprašanje odklanjam odgovor, gospod sodnik.«

PEKOV SINKO.

A: »Tako torej, Gašperček je ime temule vašemu nečaku. Njegov očka je p.k. kajne? Koliko pa je možiček star?«

B: »Dvanajst let!«

A: »Ze dvanajst let, pa je še tako majhen? No, saj pravim... ti preklicani peki!«

SAMO POBOTNICO

Oče: »Torej, moja hči bo dobila pol milijona dote. Kaj pa vi lahko za to nudite?«
Snubec: »Dam vam pobotnico, če želite.«

NE BI BILO TAKO HUDO

Mamca: »Sirota moja, kaj bi počela, če bi ne imela mamice!«
Edinka: »Pojedla bi ves med v shrambi.«

MUHAST ZET

Hčerka: »Ne razujem te, mama, kaj imaš proti mojemu možu. Ali ni včeraj in danes tebi na ljubo igral klavir?«

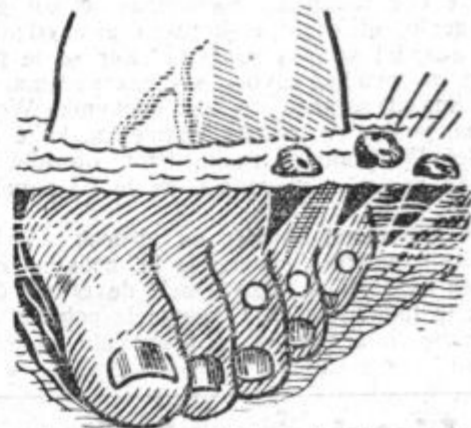
Mati: »Da, žalno koračnico, ko sem prišla, in veselo koračnico, ko sem odhajala!«

NAJBOLJŠE SREDSTVO

Prva prijateljica: »Saj som si misljla, da bo že spet ta vsiljivi inženier. Zaseduje me povsod, kamorkoli se ganem. Kaj naj storim?«

Druga prijateljica: »Poroči se z njim, če hočeš zahajati v družbo brez njega.«

Preprosta kopel za noge Vam odstrani KURJA OČESA s koreninami

Pomočite svoje od bolečin izmučene noge v toplo kopel, v katero ste dali toliko Saltrat Rodella, da je dobilo videz mastnega mleka. Tu se sprosti aktivni kisik, ki dovaja na vneta mesta blagodejne soli. Ogenj in hude bolečine v nogah takoj prenehajo. Kurja očesa in trda koža se omečajo vse do korenin in odpadejo brez bolečin. Nikdar več ne povzročajo bolečin, ker izginejo za vedno! Lahko boste hodili ali plesali, kakor da ne bi bil nikdar imeli muk z nogami. Vse lekarne prodajajo Saltrat Rodell po zelo nizki ceni. Uspeh je zaimčen.

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719 Cenena, a dobra SUOCCA P101 zapestna ura, točno regulirana s ep kromiran okrov zapestnica iz usnja — številčnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto. Velike izbire ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokoliрана uvarna ur v prvi

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

MALI OGLASI

OBLEKE ZA BIRMANCE,

lepe in poceni v največji izbiri dobite pri A. Preskerju, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

DEVET HA OBSEGAJOČE POSESTVO
(vinograd, sadovnjak, njive in gozd) s prtično hišo in stiskalnico je naprodaj. Natančneje pri ljutomerski mestni občini.

KDOR POSLJE 10 DIN V ZNAMKAH
dobi poštne prosto lepo »Patent« toaletno ogledalo s stojalom, katero je izdelano z vložkom za sliko ali fotografijo. D. Stučin, tovarna ogledal, Maribor.